

կ'ըլլայ, և երբեմն մինչև կէս գիշեր խրախճա-
նուութիւնը կրնայ շարունակուիլ:

Հայկական հարսանիքը կրնայ բիւր մանր
եղանակաւ որութիւններ կրել, սակայն անոր էա-
կան գծերը, գերազանցօրէն գեղեցիկ, պէտք է
պահպանուին յաւիտեան:

Մեր ցեղին ամենաթանկ ժառանգութիւն-
ներէն մէկն է Հայկական Հարսանիքը. ճանշ-
նա՛նք անոր արժէքը և միշտ ընենք մեր հար-
սանիքները հայկական:

Նիւ-Եօր

Տօթ. Մ. Ս. ԳԱՐԲԻԷԼԵԱՆ

ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

ԷԶՄԻԱՄԵՆԱՅ բազմահոտ միաբան և իմ սի-
բիւր բարեկամ Հ. Գարեգին վարդապետ Յովսէփեանի
գրած այս տոքիւմանը, զոր՝ իր մէկ փորձիկ յո-
գուածին հետ կը հրատարակեն ստորև, էջմիածնա՛մ
մէջ այժմ մնացած նկարներուն թուականը դէթ մա-
սամբ չճշդուու կը նպաստէ. ասիկա իմ ձեռքս հասա-
ւոր արդէն "Նաղաշ Յովնաթան աշուղը և Յովնա-
թան Յովնաթանեան նկարիչը" գրքիս սպազորութիւնը
վերջացած էր, որով չկրցայ օգտուիլ:

Յովնաթանի գործին վրայ ուսումնասիրութեանս
մէջ՝ ես այն կարծիքն յայտնած էի թէ ինչ որ
ազգահաղթ Յովնաթանի (և իր աշակերտներուն)
գործն է, որմնազարդերն են ու որմնակարները, և
աւագ սեղանի մարմարէ ճակտին վրայ նկարուած
Աստուածածնայ և սրբոց նկարները: Իսկ իւզաներկ
նկարները, ուր ոճի ու ձեռքի մեծ տարբերութիւն-
ներ կը զգացուին, և որոնք անշուշտ միևնոյն անձի
է միևնոյն շրջանի գործեր չեն, չճշդել թէ որո՛նք
են անոնց մէջ Յովնաթանին պատկանողները, զրժ-
ուար գտած էի. հաւանական համարած էի որ խա-
լական ոճի ազդեցութիւն ցոյց տուող նկարները
անորը չըլլան, այլ թիւեւս՝ Ստեփաննոս վարդապետ
Լեւոնցոյն. Թաղակիր Ս. Աստուածամիրը, Ընթրիքը,
Ս. Հովսիսիմէն, Ս. Թաղէսը, Ս. Բարթոլոմէոսը և
նմանօրինակ մէկ քանի նկարները, որոնք քիչ մը
հին ձեռագործ մանրանկարներ կը յիշեցնեն՝ եւրոպա-
կան ազդեցութեամբ խառն, տեղի հնարարու նկա-
տած էի Յովնաթանին վերագրուելու: Այժմ, այս

տոքիւմանը կուզայ որոշապէս ապացուցանել թէ իմ
հատորիս մէջ վերաբարուած նկարներէն ոմանց
չեն կրնար Յովնաթանին վերագրուիլ, քանի որ
արդէն գոյութիւն ունէին Սիմէոն կաթողիկոսին
օրով. ասոնցմէ են՝ Աւետարճը հրեշտակը և Աւետ-
ընկալ Ս. Մարիամը, Ս. Հովսիսիմէն, Ս. Ընթրիքը,
Թաղակիր Ս. Աստուածամիրը (Ս. Կարապետ և Ս.
Յովսէփ երկու քովը), տասներկու աւաքեղանիքը
(որոնցմէ չորսին լուսանկարը հրատարակած էի)
Մկրտութիւնը, Յարութիւնը:

Նկարիչ Յովնաթանին գործէն քանի մը նմուշ
հրատարակելով հատորիս մէջ և իրեն նուիրելով
հակիրճ ուսումնասիրութիւն մը՝ իմ նպատակս եղած
էր՝ ինչպէս գրած էի՝ ուշագորութիւն հրաւիրել մեր
մեծ սրբավայրերուն մէջ գտնուած գեղարուեստական
աւարկանքներուն ու ծանաւորապէս նկարներուն վը-
րայ, ու նոյն ատեն փափաք յայտնած էի որ մաս-
նագէտներ ասիին՝ ծոռանց և աւելի մանրակրկիտ
կերպով քննեն էջմիածնայ մէջ գտնուած նկար-
ները, ասոնց մէջ Յովնաթանին իսկական բաժինը
հաստատապէս որոշեն, զանէն միւսներուն ալ ժա-
մանակն ու հեղինակները: Այս տոքիւմանը արդէն
կարելի քայլ եմ առնել կուտայ մեզ այս ճամբուն
մէջ: Ուրախ եմ որ Հ. Գարեգին մտադիր է շարու-
նակել իր իուզարկութիւնները, քննութեան ենթադ-
րել բոլոր նկարները և ամբողջական մանրազնին
ուսումնասիրութիւն մը պատրաստել: «Անհիտ» ի
ընթերցողները անշուշտ մեծ հետաքրքրութեամբ
պիտի սպասեն այդ ուսումնասիրութեան:

Ա. Զ.

Ս. ԷԶՄԻԱՄԵՆԻ ՏԱՃԱՐԻ ՊԱՏԿԵՐԱԳՈՒԹԻՒՆԸ ՍԽԷՄՈՆ ԿԱԹՈՒԼԻԿՈՍԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Մ

ԱՅՐ ԱՌՈՒՄ Արդար ամսագրի 1901
թիւ Մարտ և Մայիս ու Յունիս
միացեալ համարներում՝ հրատարակեցինք Հայ-
րապետական Գաւազանագրքի մի ընդարձակ
հատուած, որ վերաբերում էր Մայր Տաճարի՝
Ղուկաս կաթողիկոսի ժամանակ և Յովնաթան
նկարչի ձեռքով կատարուած՝ պատկերագրու-
թեան և զարդանկարչութեան: Հեղինակը, ակա-
նատես և գործին տեղեակ մի անձնաւորութիւն,